Memorare nouissima tua et in eternum nõ peccabis. Eccli. vij. Quia in subsequẽtib regionib de nouissimis est agendũ circa q̃ oim exercitia deuotoꝝ versari solẽt. Jõ de ipis in gñe est aliqd p̃mittẽdus Deinde de singul' fm regiões ẽ prosequendũ. In primis aũt q̃ z quot sint nouissima videndũ. Et inueniũtur p̃sertim q̃tuor a scis ꝓputata. z a Bernardo z seq̃ib eiꝰ Et sũt Mors. iudicium. iehenna. z gl'ia. Quid horribiliꝰ morte: qd terribiliꝰ iudicio. qd intolerabiliꝰ iehenna. qd iocũdiꝰ gloria celesti. Que quidã sub versib his ꝓplexus ẽ

Bis duo sũt q̃ cordetenꝰ sub pectore mili.
Mors mea. iudiciũ. barat' nox. lux padisi

Habes ergo q̃ z quot sũt nouissima Jã inquirẽdus quare crebro sũt meditãda Et vt breuiter nos expediamus de inductis in gñe. qm̃ ponemꝰ incitamẽta ꝺ singulis in spẽ. Nota tñ q̃ pp hec crebriꝰ sunt memoranda.

B Ipsa nouissima pp plurima sunt memoranda Optatum. suasum. factũ. q̃z opus vtile multum

¶ Primo hec nouissima frequẽter sunt ruminãda qm̃ hoc singulariter a deo optatũ. vtz Deute. xxxij. Utinã saperent z intelligerent ac nouissima prouiderent. O nota verba. cogita suspirãtis illiꝰ p vtinã p tua salute misericordie viscera. z iple eius desideriũ sepe reuoluẽdo nouissima ¶ Secũdo q̃ hoc suadet in scripturis z a scris Scriptura em̃ setã vt Uincẽ. ait suadet locũ nouissimũ tenere. Ipse nouissimum p̃cauere. vtz in multis locis scripture. Nũc gñaliter de illis in gñe. nũc singulariter de singulis in spẽ monẽdo. Hinc est illud Eccli. xxviij. Memẽto nouissimoꝝ. Et Prouer. xix. Audi cõsiliũ z suscipe disciplinã. z esto sapiens in nouissimis Ad idẽ etiã hortant scti in suis doctrinis. vt ptz de Bernardo z alijs Tertio traher nos scrõꝝ exemplũ z factũ q̃ se tã diligẽter in his exercu ere. vt est de multis videre de Hieroni. Grego. Bernar. in meditatiõib z de oi illo felici choro patrũ egyptioꝝ Hieroni. sp tuba iudicial' insonuit Grego. in oib fere omelijs horũ meminit.

¶ Quarto q̃ horꝝ meõria hõi p̃sertim p̃ficere volenti est necãria. Maxime aũt vitioso z carnali Nõ em̃ alio quopiã lixiuio tã facile cõcupiscẽtiaꝝ sordes delentur sicut meõria horꝝ vt declaratur in Btũs vir. z hõ quidam. Nam z timor necessariꝰ q̃ prouenit ex istis quo sine iustificari ait sapiens poterit nemo.

¶ Postremo q̃ vtile est exercerí in istis: vt patebit de singulis. Nam vt dicit quidã horũ memoria a peccatis reuocat. virtutib copulat. z in oim̃ bono opere retinet z cõfirmat. Jta q̃ in prouisiõe nouissimoꝝ cõsistit z totius vite p̃terite erratoꝝ correctio. z periculorũ futuroꝝ euasio. z oim necessariorũ ad salutẽ sufficiẽs procuratio. Aũ igitur tãta sint ad horũ memoriã inductiua libẽter z frequẽter cogitemꝰ ista egrediamur a torpore z desidia Ingrediamur in regiones sequẽtes p deuota meditabilia quorũ aliqt de singulis tã sunt annotanda.

¶ De regiõe mortis siue mortali Cap. primũ

Memor esto qm̃ mors nõ tardabit Eccli. xiiij. Primus nouissimoꝝ cuiꝰ meõria plurimũ religioso ẽ congrua siue regio quarta ẽ Mors ipa vel regio mortalis. que crebriꝰ est a deuotis frequẽtãda pp inductia generalia p̃missa Aut etiã q̃ mortis meditatio assidua sũma est phia plurimũ vtilis z necessaria. Nã de primo sapiẽs ille plato testat q̃ sũma sapientia ẽ meditatio mortis assidua. Q̃ etiã mortis memoria multũ vtilis sit z commodosa sapiens innuit Eccli. vij. cũ dicit Melius est ire ad domũ luctꝰ sez sup mortuo q̃z ad domũ cõiuij In illa em̃ zc. Et vere melius qm̃ multiplex ex hmõi meditatiõe consequitur fructus

Mors memorata bona. tibi conferet hec recitanda.
Hinc tiꝰ. excutiens. reuocat. dolet. ardua tẽptat
Cõtẽnẽs. re pbat. caro lãguz. vitaq̃. largꝰ
Alt humilis. gaudens. fugitãs mala gaudia sperans.

¶ Primo ergo mortis meditatio timorẽ incutit Nõ est em̃ ait Uincẽ. tã ꝓhanꝰ tã insanꝰ tã insensibilis aut tã miserabilis q̃ nõ vehemẽter horreret si diligẽter z intẽte p̃spiceret z in corde suo p̃fundiꝰ ruminaret q̃ morietur z nescit vbi. qm̃. vel quõ. quot qm̃ tot dolores p̃ment tot circũdabũt angustie z nullꝰ q̃ poterit subuenire Jure timẽdus ẽ trãsitꝰ periculosus vbi nõ posset hõ euadere quin aliqõ mẽbrũ amitteret. q̃z tũus sollicite p̃cauere ¶ Secũdo torporẽ z segniciem excutit Est em̃ velut stimulꝰ asinũ pungẽs z calcat lasciuũ. z discolũ vrgens equũ. Et ergo Eccs. ix. ꝺ Quõcũq̃z p̃t manꝰ tua instãter opare. Uñ z hanc meõriam mortis iussit hrẽ Bernar. p accidie expulsione Et vere q̃ vltimũ momentũ se sp hrẽ putaret puto q̃ feruentꝰ deo seruiret Hinc quidam se excutere volẽs sibi sp dixit. Ecce hec vltia ẽ hora. cras em̃ moriemur O tẽtemus z seruorẽ sentiemꝰ. ¶ Tertio a pctõ reuocat. Et ergo sapiẽs Eccli. vij. dixit In oib opib tuis memorare nouissima tua z in eternũ ñ peccabis. i. vir. Et iure p̃tm̃ horresciť qui de morte cogitat. quoniam illã ꝓpter peccatũ inducam nouit. Hinc abbas qdã. memor esto semperitus tui z non erit delictũ in anima tua ¶ Quarto dolet. i. ad pẽitẽtiã agendã p̃uocat. sicut patet Jone. iij. de Niniuit q̃ penitentiam egerunt ad cõminationẽ mortis. Et de Joanne baptista predicante. z Esaie. xxxix. Qui

audito verbo Morieris fleuit. Patet hoc in multis exemplis q̃ narrãtur a diuersis. Et ergo effrem hortatur. Obsecro vos amici vigilate ⁊ in hac vltia hora pñiam agite. quã si neglexerimus nil habem⁹ quo nos excusem⁹. Impossibile eñ est q̃ non peniteret q̃ q̃ semp mortem adesse cõspiceret ¶ Quinto ardua tẽtat. i. valet ad ardua opa aggredienda. Dicit enim Greg. Valde sollicitat se in bono ope q̃ semp cogitat de extremo fine. Et ideo prẽs heremicole vt Clymac⁹ narrat fecerũt tã ardua quia semp erat mors eorũ ais antepositã ¶ Sexto mũdi cõtemptũ gñat Ait eñ Ambro. Si quis meditatur vite vltia vtiq̃ facile respuit cũcta que sũt in terra. Ponit deĩ Vincẽtius exẽpla multa. Nihil eñ eque tibi ait Seneca pficiet ad tpantiã oim rerũ sicut frequẽs cogitatio mortis ¶ Septio reprobat opera vanitatis. ita vt dicat illud Eccli. ij. Risũ reputaui errorẽ. Nil eñ in eis stabile videt. Juxta illud Qõ fuit est ⁊ erit Octauo carnis feruor deprimit ⁊ tẽtatio vincitur Greg. Nihil adeo valet ad edomãda carnis desideria q̃ cogitare qualis mortua sit futura Et sic quidã heremita sanie subtersit a quadã muliere mortua ⁊ sic vicit carnis incentiua Cũ igitur ait grego. culpa aiz tẽtat necẽ est vt breuitatem sue delectatõis aspiciat ne ad viuacẽ mortẽ inicitas rapiat. ¶ Nono dirigitur vita pñs Nam sicut in singulis artificijs finis pstituitur ⁊ ad eũ opus dirigitur sic agit q̃ de morte meditatur Unde est ad modũ nauigantis q̃ regẽdo nauẽ in fine se ponit. ⁊ ad modũ iumẽti qõ cauda se defendit. Et auis que volando cauda se regit ¶ Decimo ad largitatem prouocat. vñ Alexander cũ moreretur regnũ diuisit ⁊ multi sua reliquerunt. Ait eñ Ambro: Nõ sunt bõis bona q̃ secũ portare nõ potest. sola aũt misericordia comes est defunctorũ ¶ Undecimo hõ hũiliatur Unde antiqui hũiliare se volentes cinerẽ supponebant capitibꝫ in memoriam mortalitatis sibi dicentes Quid superbis terra ⁊ cinis. Nam qui rite cogitaret qualis in morte futur⁹ eẽt nũq̃ superbiret. vt late in nouissimis suis Dyonisius carth. ꝛõclarat Duodecimo ai⁹ iustorũ ex hui⁹ meditatiõe gratulat sciens mortem nil eẽ nisi ianuã vite. initium refrigerij. scalã ascensiõis in celũ vt Bernar. ait. Nam vt plato in phedrone dixit. Uit in phia ducẽs vitã cõfidit si mori debeat maris ire fretũ bonis ¶ Decimotertio multa mala euadũtur ⁊ suppliciũ cuitatur eternum cuius ista mors nõ est nisi vmbra. vt dicitur in legenda sancti Andree Qui autem huius sollicite memoratur ad illam se disponere nititur ⁊ conatur ¶ Postremo valet ad eterne vite desideriũ accẽdendũ cui ipsa est introitus Juxta illud Job. iij. Quasi effodientes thesaurũ vehemẽter gaudent cum inuenerint sepulchrũ Adeo vt dicant illud Eccli. xli. O mors q̃ bonũ ẽ iudicium tuũ. Ut plenius infra dicetur Patz q̃ ex dictis q̃ vtilis sit meditatio mortis Unde iure epũs theophilus moriens dixit Beatus es abba Arseni qui semper ante oculos hanc horã habuisti Ex has vtilitates q̃ ex mortis meditatia assequi volet. opz vt nõ pfunctorie aut rarius hanc agat. sed vt iugiter meditetur ⁊ sepe Ut attẽte oes circũstãtias scrutetur vt supra in meditatione est doctũ. Et vt transeat in effectũ exercitio aliquo corpali. vt legitur de mlĩ quẽ admodũ ⁊ docuit Bernar. Ire scz ad mortuorũ tumulos ⁊ requiescere meditatiõe supillos. sempq̃ dicet sibi: Si modo moritur⁹ ecẽ frater. faceres ne istõ Nemo eñ vt quidã dixit patrum pñtem diẽz pie trãsire ⁊ exequi potest nisi existimet eã esse vltimaz ⁊ extremã diem totius vite sue. Qui autẽ plura de effectibus efficacis meditationis mortis nosse volet nouissima Dyonisij. Et pñertim Joannẽ Clymachum legat in sexto gradu sui clymacis Ubi miros effectus efficacis memorie mortis recenset. ¶ Postremo q̃ necessaria sit presertim religioso ista meditatio mortis. Idem clymachus indicat vbi supra dicens. Quẽadmodũ inquit panis est necessarius magis oibus elementis. ita intenta meditatio mortis ⁊ dei pomnibus operationibus. Ita vt hac sine vir poterit saluari quisquam sapiente dicente ¶ Sine timore iustificatur nullus q̃ causatur ex ista. ⁊c. Uis igit summo phie genere phari pmemoratos gustare fruct⁹. stabilemq̃ operari salutẽ age h⁹ meditatia non recedat a corde. Et licet omnibus sit necessaria ⁊ vtilis memoria ista. potissimũ tamen cõgruit nouellis plantationibꝫ dei nouicijs in religione qui initiari habẽt a tiore vt dicit Bernarꝺ. Quõ eñ quõ torpescere poterit qui semper vltimũ sibi momentũ cõcessum esse dinoscit. Possent hinc plura exempla assignari. sed volumus legentes in exẽplorum libris exercitari Unde remittimus ad illos Nos regionẽ hanc pagraturi

¶ Quam lata sit hec regio ⁊ de mltiplici morte ca. ij

Latissima est etiam regio ista mortalis latam cõtẽplandi materiaz prebens ingredientibus in eam scõm q̃ multiplex mors reperitur Hinc quidam

Sũt mortes q̃ne. nã vite sunt totidẽq̃
Nature. culpe. pene. mors grataq̃ raptus

¶ Quinq̃ he distinctiones mortis sunt velut quinq̃ magne diete huius regionis Nam in singul multa se offert materia meditationis Sed quia de morte naturali principalius est tractandũ. de ceteris nil nisi parum est dicendum. Et sumuntur hec mortes fm quintuplici vitam fm q̃ quinq̃ in nob sunt q̃ viuere possunt ⁊ mori Nam corpus moritur dcẽtum ab anima morte nature. Anima moritur temporaliter priuata gratia morte culpe. Etiam moriẽ spũaliter in perpetuũ separata a deo eius vita morte tẽbenne Moritur sensualitas mũdi cõcupiscentijs ꝑuata infusa gratia Moritur spũs id est superior vis

anime morte raptus ab imaginibus sensuũ separatus
Sed paucis de singlis mortib⁹ in transitu tãgam⁹
Quisquis mortẽ nature de qua post agẽt secure cre
pere volet ille mortẽ culpe declinare dz. Mortẽ iehẽ
ne formidare z mortẽ grẽ z rapt⁹ optare zc. Mors
culpe est duplex scz z originalis vbi est priuatio grẽ
q̃ oẽs moriũtur qui de muliere xpo z virgine matre
excepti cõcipiũtur. Alia est mors culpe actualis q̃
hõ seipsum actuali malicia occidit z gratia se priuat
Dicitur eiã Sap. xvi. Per maliciã occidit hõ aiam
suã. ¶ De cuius mortis signis. pgressu. effectu. mul
ta ôt Anthoni. vt in sermone pulchre declarat Aug.

De morte pene. §. primus

¶ Porro de morte pene vel iehennali hic nil dicim⁹
qm̃ post de ea infra agem⁹ nisi q̃ valde debem⁹ eam
formidare Nã hec est illa mors peccatoꝝ pessima. ôt
qua in alio loco Sicut oues in iferno positi sẽt mors
depascet eos O miseri sic moriẽtes Sed bti illi nimi
um q̃ partẽ habent in resurrectiõe prima qm̃ non le
dẽtur a morte secũda De morte grẽ. §. ij.
¶ Tertia est mors q̃ per grãm morimur quã debe⁹
optare Et est qua mundi delectabilibus discrete se
quis priuat z moritur mũdo iarta illud Colocẽ. iij.
Mortui eiã estis z vita vestra abscõdita est cuz xpo
in deo. Ad quã etiã hortatur dicẽs Mortificate mẽ
bra vestra que sunt sup terrã qua moriũtur q̃ passio
nes aie necant z qui in monasteriis bñ viuunt Unõ
z mortui similiter dicũtur z sclarcs viui. q̃z q̃ sclaris
est vere mortu⁹ z bonus claustralis vere viuẽs Nam
malo seculari ôt Apoc. iij. Nomẽ habes quod viuas
z mortuus es. De scrũ ãt. ij. Thoz. vi. Quasi mori
entes z ecce viuim⁹ Mortui eiã sũt peccato. viuen
tes tamen in christo deo. de quoꝝ morte Bernard⁹
ait. Bona mors q̃ vitã non auferet. sed mutat i meli
us. p quam corp⁹ nõ cadit. sed anima subleuat. Ne
cesse est eiã vt in via moriamur vitiis vt melior sit di
es mortis die natiuitatis. Moriamur ergo interim
pcõ si viuere desideram⁹ in christo.

¶ De raptus morte §. iij.

¶ Postremo aũt mors q̃ dicitur raptus est mors
spũs. id est portionis superioris qua anima fundit⁹ p
uatur imaginibus delectabilib⁹ carnis z soli deo vi
uit. de qua Sala. ij. apls. Viuo ego iam nõ ego Qua
morte paul⁹ z moyses in raptu circũdati fuere. z ml
ti pxemplati quasi mortui in cõremplatione obrigue
re. De qua morte venerabiliter silem⁹. qm̃ nil de ea
nisi velut cecus inexpertus de coloribus dicere possu
mus. Hoc vnũ dicim⁹ q̃ nimium beati mortui isti
q̃ in domino sic moriũtur. quibus dicit spirit⁹ vt re
quiescant a laboribus suis. Ad quã qui attingere cu
rat oportet vt ante moriatur morte gratie.
¶ Hec de varia morte tetigim⁹. Posset autez hic
adduci liber Gersonis de vita spũali aie quadrupli
d z morte totidem sumpta. sed ad mortẽ nature ac
celerandũ nobis.

De morte nature Capitulũ tertium

Circa mortẽ autem nature de qua speci
alius agendũ lata se materia offert. plu
rimaq̃z circa eã cõsideranda. sed pluri
b⁹ omissis ponemus nostro more

Primo meditabilia z itellectia p studios
Secõo q̃daz pñctia de morte p affectuosis
Tertio dispositiua ad mortẽ p omnib⁹
Sed de primis nil nisi in trãsitu nobis videndũ q̃p
pe qui cõpunctionẽ affectus magis requirim⁹ q̃z illu
minationẽ intellectus
Nunc hic studiosus cõsiderabit. §. primus

Poterit ita q̃z studiosus inc̃ cetera de morte in
quirere ista.

Quid mors. pncipiũ cũcti. varijq̃z plõgãt

Hoc est vt paucis tangam⁹ poterit inquirere. mor
tis quidditatẽ quid scz nomine. re. z diffinitiõe. No
mine scz vnde deriuat. z vnde dicitur. Quia a mor
su vel a mordendo ppter varias causas

Dic ortũ. ppter kcm̃. mẽtisq̃z remorsum.

Hoc est quia p morsum ligni veriti fuit introducta
quia mordet hoiem separando vnã partẽ ab alia. Aut
q̃z eius meditatiõe remordetur cõscientia. Hinc qui
dã. Jure vocata fuit mors mors q̃z morsus amarus
¶ Deinde quid sit re z diffinitõe q̃z August. teste. xiij
de ciuitate dei. Mors est nihil aliud nisi priuatio vi
te aie totalis vel prialis. Dic etiã quõ depingit vl q̃
bus figuratur ¶ Secũdo cõsiderare bz mortis origi
nẽ pmordialem. Ubi quãdo z quare est introducta
Utrũ hõ mortalis cõditus zc sil'ia. de quib⁹ agũt do
ctores in suis scriptis distinguẽdo triplicem hõis statuz
¶ Tertio studiosus inquirere poterit de mortis ge
neralitate. Utrũ scz omnes homines sint morituri
Attento q̃ apl'us dicat quosdam residuos viuos in
aera obuiam christo rapi Est hic cõtrouersia satis p
plexa questio. de qua tamen Aug⁹ interrogatus scri
bit ad dulciciũ. Qs quotiens de his verbis. s. aposto
li tractis volui cogitare nihil aliud mihi visum est nisi
q̃ verba ipa vident clamare. i. q̃ futuri sint in fine se
culi z aduẽtu domini qui non expolient corpe. sz sus
perinduent immortalitate Ut vere cõueniat huic po
sitioni regula fidei. dñm iudicatu viuos z mortuos
Ad qõ multum facit greca veritas pauli. Ubi nos
hẽmus Ecce misteriũ vobis dico Oẽs quidem resur
gemus. sed nõ omnes immutabimur Quod hic affir
mat (teste laurẽtio in suo correctorio) in greco negat
z ecõtra Dicit eiã in nõnullis codicib⁹ grecis oẽs qui
dẽ nõ dormiemus. sed oẽs immutabimur vt etiã Hie
roni. testat in epl'a ad Minerũ z Alexandrũ. Et sic
et pñti ad Thessa. oñdit. Et hoc scrũs Tho. etiã fm
cãs pmas nõ secũdas admittit Uez btus Augusti.

in de cítate dei pp cõtrarios scripture passus ôt. In ipo raptu posse eos forsan sil' mori z resurgere Abry sost. cñ in opeipfcõ sup illud Math. xx. Voca opari os zc. tenet manifeste eos nõ morituros. ¶ Quarto de morientiũ varietate q̃z varie q̃dã z subito z quare sic moriãtur. Assignat Vincẽ. in speculo pl'es cãs vitiosas subitanee mortis q̃s p̃rerim⁹. De varietate q̃ qz morientiũ. ir. cãs. z. ir. gña hõim Nider in dispositorio suo assignat. Nõ op⁹ remur hec assigre studiosus eñ ipe oia studet increre ¶ Postremo potest hic fieri pplera illa apud quosdã ꝓsideratio de termino vite vtrũ possit abbreuiari vel plongari. Di cũt de hoc multi m'ta Nrã nõ est diiudicare doctoꝝ scripta. Sed sũto hec vtcũqz. necẽ est vt q̃sqz se p̃sernet alioquin spõre mortẽ accelerãs (ait Nider) graiter peccat. Alij nocet. se donis dei puat quẽz graiter offendit. Nec pro studiosis

¶ De cõpunctiuis circa mortẽ. p deuotis Aa. iiij.

Ad iã pro ãministrãda cõpunctionis materia nos accigam⁹ z ponam⁹ q̃dã meditabilia. q̃ si rite z intẽte fuerit meditata. pfũde diiudicata erunt compunctionis introductiua. scilicet

Causas signa. vide. q̃ z ãgustia. p⁹ q̃z

Noc ẽ q̃ volet de morte ꝓpũgi dz cãs ppẽdere mortis vndiqz z indesinẽter illã sibi minitãtes q̃ sũt nũero multe. vt enumerat eas Nider Scilicet

Intra. supra. subt⁹. z extra en vndiqz cãs

Noc est q̃ fere oia in hõis mortẽ cõiurasse videntur Nã abuntra duo sũt principia vite inuicẽ cõtraria Calor scz naturalis z humidũ radicale mortẽ intẽtãtia Irẽqz corpis mala dispositio Et varie aie passiones inordinate surgẽtes. morbos mortales inducẽtes De sursũ quoqz z supra celoꝝ influẽtia multas letales influens cãs infirmitates z corpm dolores. Sic ab infra insurgũt q̃tuor corpis elemẽta sp inuicem pugnãtia donec mortẽ inducãt ¶ Porro ab extra fere nil visui appet qõ nõ mortem infert Nã z aer inficit. aqua demergit. terra deglutit. bestia deuorat. cibus intoxicat. proximus oppugnat. Vice ciã occurrunt horrida instrumenta bellica Penosa dolorũ z morborũ genera a pfecutione hõis añ mortem nõ desinẽtia. Inter que cñ omia sunt quattuor ille grauissime mortis voragines: de quibus agit scriptura Scz infectio pestifera. Strages bellica. Fames gñalitas. z bestiarũ crudelitas ¶ Postremo vt nil desit creatũ quod hoi nõ intẽret mortem ¶ Sepe angeli boni vt aiunt quidã hominẽ necant quasi a dextris. Crebrius autem demones velut a sinistris Nusquam ergo tut⁹ homo Undiqz videt sibi mortis cãs. de q̃bus Prosper dirit Ferro. peste. fame: vinculis. algore. calore Mille modis miseros mors capit vna homines. Ut vere direrit Augustin⁹ q̃ mor vbi viuere incipimus: mori inchoamus Iuxta illud Sapientis Nos nati cõtinuo desinimus esse. Impossibile ei est vt homo pfter qui tantos iscrutatores habet Qui hec rite cõsideraret non icõpunctus de morte maneret. Quocunqz eñ se diuerteret aut quicquid inspiceret semper sibi mortẽ presentẽ cerneret. Quis oro nisi cecatus prorsus hec aspiciens nõ ꝓpungetur de morte Quis eñ inter medias acies belli. inter hostiũ medios cuneos inermis nõ timebit vite sue; Et nos in medio laqueorũ positi erpauescam⁹ z dominũ semper pro bona morte exoremus

Porro quẽ predicta nõ cõpungunt vel mortis signa hunc perurgeant ad cõpunctionẽ. que sb triplici sunt differentia scilicet

¶ De mortis signis paragraph⁹ primus.

Sunt tria signa necis propinqua remota qz iuxta.

Signa remota sunt oia mortẽ minitãtia. infirmitas. debilitas. vt iam ante nũerata ¶ Propinqua iuxta Nider sunt introitus belli. transit⁹ ad loca periculosa. crebrior infirmatio. Vel tres nũcij illi mortis de quibus hugo de sancto victore scz varius casus. Infirmitatis defectus. misera senectus. De q̃bus ad lõgum in q̃rta pre. pfequitur Anthonin⁹ declarãs miserias senecturis q̃ veri sunt nũcij mortis ponẽs ex libro sapie. miserias quasdã mortẽ antecedentes. quasdam cõcomitantes. Aliquas subsequẽtes. Precedit eñ defectus potẽtie apphensiue. Motiue z omniuz mẽbroꝝ exterioꝝ. videat ibi. z Innocent⁹ in de miseria hũane cõditionis vbi pulchre de his agit Porro prima signa mortis sunt illa. pgnostica vicie mortis ante tacta. s. Iustus deordinatio digestiue defectio z hmõi. Plurimũ iuuat fm Dyoni. carthusiẽ. p cõpunctione excitãda horũ crebra memoria. vt scizmentis oculis intueamur. quẽadmodũ imminente terribili hora separationis zẽ. totus homo pallescat. pedes frigescant. infirme man⁹ nigrescant. vultus discoloretur. oculi tenebrescant ac profũdenẽ z euertantur. Pili labũtur. frons obdurat. mẽbra cũcta rigescunt Mentũ ruit. labia infrigidãtur. os contrahitur. capitat pulsus. Alitus abcedit. vndiqz sunt puncture mortis aculeum suũ vsqz ad cor quod est vltimũ moriens sicut primũ viuens imprimentes Tunc demuz superuenit z corrumpit sudor mortis. naturam vicrã demonstrans. Ponit Bernardus quodã loco multo plura que transimus post forte ponenda. tantum cum Dyonisio hortantes vt crebrius hec ad mentez reducamus z ea nobis in breui cuentura perpendamus vt sic salubriter cõpungamur Et ita sensus nostros sub disciplina cobercemus vt securi nõ dupli ci pena illa tunc perpeciamur. ¶ O qui hec intente prospiceret. puto q̃ nõ tantum sensuũ vanitate enagaret q̃ ipe sciẽs se primo cohibendũ. Nec de antecedentib⁹ mortem.

¶ De morte ꝛ comitatib ¶ Cap. v.

Nam nūc de morte ꝛ comitatib videamꝰ scz de mortis ipsius qualitate. angustia ꝛ dolore Et pmū de qualitate Ubi nota q̄ pter amaritudiem ꝛ dulcediem de quib infra mors bis ꝛditionib est qualificata

Cōis. cita. latitās. cita. nō reparari

¶ Hoc est cōis ꝛ generalis iuste inflicta oib hinc secūdi regus. xiij. Oēs morimur ꝛ quasi aqua dilabimur in terrā Et eccl. ij. Moritur doctus pter ꝛ idoctꝰ Nā iurta bn. Mors nullī inopie miserek nec diuicias reuerek. nec generi nec moribꝫ. Nō ipi denicz pcit etati sz oib est gnalis. Vere cōis ꝛ generalis. ꝛ ergo cypho tabnarij oibus parēti ꝛ eqssimo iudici cōpata Nō enī est apud eā acceptio psonarū Nam dñi suo mors sceptra ligonib equat Vnū ei dr eccl. xli. O mors bonū ē iudiciū tuū Est cōe mori. mors nulli pcit honori Nobilis ꝛ fortis veniūt ad funera mortis Fiet b mētal' dēcl' ad oēs sapiētes nobiles magnates quēadmodū bn. ꝛ innouissimis. dic mihi vbi sunt amatores mūdi. ꝛ quales plures ēcenset dyoꝰ. carth. Et vere patebit q̄ sit general' Iuste ātē oib inflicta q̄ ppem pmi hōis in quo omnes peccauimꝰ merita vt pulchre doctores psequūt Ālī igit nullus pt eam euadere. equū est vt ad eam nos studeamꝰ disponere Vnde cōsideratione hꝰ generalitatis multi fuere ꝛ puncti. monasteria inuitis pntib petētes. ipetiti respōdētes q̄ libēter redire vellēt. si vnā ꝛditōcz de terra coꝝ auferre vellēt sz mortis gnalitatē. ne tā morerentur iuuenes q̄z senes

¶ De altera mortis ꝛditione q̄. s. certa pa. i.

Altera mortis ꝛditio ē q̄ est certa ꝛ ineuitabilis Nil enī certius morte Dia nrā ꝛ bona ꝛ mala sūt ictā sola mors ēta. heb. ix. Statutū est hoib semel mori hinc ūnar. ¶ Miser homo q̄re te ōni hora nō disponis ad mortez Cogita iā te mortuū quē scis de necessitate moriturum Nulla enī erit hinc exceptio psonarū Ergo iure vocata fuit mors mors q̄ morsus amarꝰ oib ē a quo nemo caucre pt Vnū ineuitabilis cūctis In cꝰ iudiciū fm augustinuz pteritū pfem vbum mortis a noie sibi mutuauit Vt quēadmodum id qd̄ significat nō potest vitari agēdo Ira ꝛgrue vbū nō pt declinari loquēdo Dia enī mors delet oia morte cadūt Et ergo dictū. Quis ē hō qui viuit ꝛ nō videbit mortē

¶ De tertia q̄ sc̄z incerta. pa. ij.

Tertio ē mors incerta ꝛ incognoscibilis q̄ scz ad tempus Nam sicut nil certius morte Ita iurta origenē nil ē incertius hora mortis. Dē enī nostꝝ viuere nihil ē nisi ad mortē tēdere q̄ i oib vbiq̄z nos expectat vñ si fuerimꝰ sapiētes cā nos vbiq̄z expectare debemꝰ De q̄ incertitudie dr eccl. ix. Nescit hō finē suū sz sicut pisces capiūt hamo ꝛ aues ꝛ pbendūtur laqueo sic capiūtur homines in tpe malo Sunt autē plura incerta circa mortem scz

Sūt incerta locꝰ. modꝰ. & statꝰ i nece tpis.

Tpis inq̄z iurta illud. Vigilate q̄z nescitis qñ tpis sit sero an media nocte gallicātu aut mane. Nescimꝰ ei vtrū in senecta aut iuuēture. In virili ētate vel puericia Imo nescimꝰ die neq̄z horā. Vnū quidā pulchre ait Quis scit adhuc an nos multos cōplebimꝰ ānos Nescis cras an te mors sit capta l'ān Est ꝛ statꝰ mortis incertꝰ vt̄ scz in statu grē vel pcti i bono l'malo morietur. Iurta illō Eccl. ix. Sūt iusti atq̄z sapiētes ꝛ opa eoꝝ in manu dei. ꝛ tñ nescit hō vtꝝ aōre l'odio sit dignꝰ nisi p reuelationē Cōsiliū q̄ ē Bonauen. vt hō q̄z diu viuat in statu grē pslistere curet. Vir ei possibile ē ait Augꝰ vt male moriat q̄ sp bñ virit Tertio modꝰ ipe ē incertꝰ vt̄. s. morte naturali vel violēta naturaliter aut casual'r. aut quo gñe mortis Mille enī mōis miseros hōies mors vna fatigat. Ptz casuuz varietas mortis bis q̄ historias legere. Nā mirabilissimi casus legūtur eriā de maximis ꝛ scis quibusz Nō enī refert multis mortis genꝰ vbi vita bōa pcessit. Ait enī Aug. Mala mors dicēda nō est cuiꝰ vita bona pcessit ¶ Postrēo ē ꝛ locꝰ ipe incertus. Nescimus vtrū moriemur in aq̄ terra aere vel igne. ait enī Seneca Mors insidiat in omni loco ꝛ tu in oī loco securus expecta Faciēs sicut miles ille ab altero diffidatus sp armatus incedēs vbiq̄z expectans ꝛ metuens eū semp ruminās illud ꝓbere Ecce iā venit finis. finis venit ꝛc ¶ Aut mortis hora incerta. §. ij Nam hec vna est cansarū quare dñs incertam nobis voluit esse mortem. Et sunt iste cause

Vt ticas. feruēs. viuas. mala sic fugiēdo.

Primo iurta Greg. iō tempꝰ mortis incertū nobis voluit esse dominus vt hora omnis suspecta habeatur. ꝛ semp ꝛ vbiq̄z timeatur. Vnde dixit. vigilate nescitis enī die neq̄z hora Math. xxv. Si enī intrares domū ꝛ scires q̄ ab aliquo ingrediēte occideres proculdubio omnes timeres. Sic ꝛ nunc age Nam domus est mūdus Occidens est hora aliqua adueniens Veruamus iraq̄z semper. ¶ Secundo vt operēris feruentius alioqnin torpescerēt aut a multis que alijs sunt vtilia desisterēt. Sic angelus p sacerdotem dixit episcopo de quo in dialogorū scribit gregorius Age quod agis. operare quod operaris

¶ Tertio vt viuat purius ꝛ custoditius. quia vt dicit Cipianus Qualem te inuenit dominus cum vocat talem te iudicat. Fructum autem viuere est i illo statu in quo quis nō vellet mori. ¶ Postremo vt declinet multa mala que ex certitudine temporis deuenirent. Nam si scirent se diu victuros agerent multa mala. post penitendo.

Si aut scirēt se cito morituros. inhūanius viuerēt melācolice sese destruēdo et alios attediādo. Que ne fierent statuit dñs vt oia incerta essent Igit omnem crede diem tibi delurisse supmū Sp hns meōrī mē re necē mori ¶ De ārta q̄ sez facilis. §. iij.

Quarto mors ē facilis z velocissima facile eīm aggredit hoīem z multis modis vt ptz decurrenti Ergo ōz iacobi iij. Quc ē vita vrā. Ua por ad modicū parēs z deinceps exterminabitur Vere nō ē hominis vita nisi sicut lucerna adventū que cito extinguitur Sicut tela aranee q̄ facile rūpitur. Hic quidā. omnia sunt hoīm tenui pendētia filo Et subito casu que valuere ruunt Fragilior quippe ē hois vita oī vase vitreo. qd̄ licet lapide potest frangi non tm̄ submersum extingui Jt̄ vase ligneo qd̄ z si pt vri nō tm̄ submergi Luteo qd̄ igne solidatur Cū tm̄ homo in oīb extinguitur Enumerab si potes q̄ti sunt modi mortis Vere inifiniti Cū igit tam facile pt homo mori sp op⁹ bz sollicitari Et ergo ōz apōc. iij. Si nō vigilaueris veniam ad te. tan q̄z fur z nescies qua bora veniam adte ¶ Porro de velocitate mortis dicitur Job vij. dies mei velocio⁹ trāsierunt q̄z a/ terente tela succidit. z itē dies mei velociores fuerūt cursore. z vere Nā vite pñtis tp⁹ nihil aliud est nisi ad mortē cursus inquo nemo tardius ire sinit sed indesinēt currere vrget. hic Aug⁹. Vita mea nauigantī similis est Siue ei dormiā siue vigilem sp vado festinus ad mortez. Seneca. quotidie morimur z aliq̄ ps vite dirimit. z tūc quoz cū crescimus vita nrā ōcrescit Tpa longa tibi noli pmittere vite Quocūq̄z ingrideris sequtur mors corpis vmbrā Attēde quātī q̄z sbito obierūt q̄ se diu vixisse spauerūt. vtpz de pharaoē bolosferne. herode z innumeris alijs. z de diuite cui dicit Luce xij. Stulte hac nocte repetēt aiam tuam a te Cū igit velox sit depositio tabernaculi tui. z mors veniet tibi velocius. z inadet acrius z crudelius ipugnabit si sapiens fueris sup custodiā tuā stabis sp paratus sepe illud reperens tecū Vado mori credens p longū viuere tps Forte dies hec est vltima vado mori Nā tela terentis citius mea vita secat Nā nullo trāsire die vel nocte moratur

¶ De quinta mortis conditione . §. iiij

Postrema mortis ꝓditōe ē q̄ ē Irreuocabil Nō eīm vt dicitur sapientie secūdo ē agnit⁹ q̄ sit ē uersus ab inferis. z Job xiiij. Lignum bz spē si pcisū fuerit Rursus virescit z rami ei⁹ pullulant si senuerit in tra radix eius Nōvero cū mortuus fuerit nudat⁹ atq̄z ꝓsūptus Ubi q̄so ē Quō si recedāt aq̄ de mari. z fluuius vacue factus arescat Sic hō cū dormierit non resurget Quasi eīm aque dilabimur in terram q̄ non reuertēt nisi in iudicio extremo. ¶ Irrepabilis quoz qz reste salomone vbicūq̄z ceciderit lignum ibi erit siue ad austrum siue ad aquilonē idē in quocūq̄z affectu obierit hō vbi eternaliter erit Nam iuxta damasce. Quod in angelis casus hoc in hoīb est mors Itaq̄z qz post mortem amplius penitere resurgereq̄z non valemus sed irrecuperabiliter in omnia incidimus. interim dū conceditur nrām salutez operi debem⁹ iuxta cōsilium salomonis. Quodcūq̄z pōt manus tua instanter opare qz nec op⁹ nec ratio nec sapientia. nec scientia erunt apud inferos quo tu properas Vere ē qui meminit z non curat stolidus ē. sicut qui videt z ꝓtēnit nequam est Quid eīm stolidius q̄z tātam negligere z irrecuperabiliter negligere salutē Nec de qualitate

De angustia mortis z acerbitate Ca. vi.

Nunc si quem non terruerit qualitas mortis prescripta moueat saltem ipius mortis iam instantis angustia dira Nā licet bonis mors ipsa est secūdum aliquem modum vt infra dicet iocūda z desiderabilis In se tū considerata z naturaliter omnibus est horrenda z formidabilis Nam sicut homo naturaliter appetit z viuere z gaudere Sic naturale est ei amarissimam mortem; sez vite animal amissionē ac penas precedentes metuere vnde z omnium terribilium mors dicta est terribilissimum. Plura eīm sunt q̄ eius angustie causam ostendunt z presertim ista.

Causa doloris amor. q̄ cupido. metꝰ. dolor aspect

¶ Primum angustiaz mortis causans ē amor vnionis Qm̄ amor vite cūctas natura deuixit. q̄ ois hō destitutionem sui corpis plāgit z vnitam mirabili p portione corpis z aie armoniā dissolui ingemiscit. p mortem eīm dissoluitur mriōniū q̄ tāte fuerat neru cōcordie copulatūvñ .i. re. xv. Siccine, separat amara mors Uñ q̄z tūcūq̄z quis dono gratie cupit dissoluit z eē cū christo nature tm̄ affcū horret separationē a corpe Testimoio sunt petr⁹ z paulus apl'orū principes z hoz principū summ⁹ pnceps christ⁹. q̄ hunc affectū oñdit qñ passioni prim⁹ dicebat Trist̄ ē aia mea zc Nicū ꝓiūctōis h affē tā isepabilē nob adheret manifestū ē q̄ naturalē ois hō mortē pauere bz Quō ātē simul ster i iustis z mortē appetere z horrere pulchre exri. moraliū grego. oñdit dicēs Sicut vir fortis dū vicio'certamie armis accingitur palpitat festiat. tremit z seuit q̄si pallere p pauorē videt sed p ira vehemēter vrgetur Ita vir scūs dū morti appiquare se cōspicit ex nature infirmitate ꝓcurit z ex spei ꝓstantia solidat de vicia morte trepidat z tm̄ q̄z p⁹ mortē vert⁹ ac feliti⁹ viuer exultat. hec ille de q̄ z lati⁹ infra

De altero angustiāte §. i.

Secūdus mortem acbiorē faciēs potissimū in mal' hoīb ē iordiata cupido ꝛrene affectōis Et q̄ ds ampli⁹ p amorē ꝛrenis iberet eo dolorosi⁹ separi pfert. Nā eis mors ocerit vt pnās ꝛplici bono Sez nature. Rerū z bonoz Imo z amicoz z oīm Primo in q̄z pnat bonis nate vt pl'chritudie fortitudie ac oīb oblcāmēt; q̄nq̄z sensuū q̄ solēt brē Nā oia

mors delet oia morte cadūt. Hoc cogitem⁹ cum p⁹ sensus nrōs euagamur ⁊ reprimam⁹ eos. ¶ Secūdo spoliat rebꝰq; plerūq; tāris curis ⁊ pceris acq̄siuit nā rebꝰq; acq̄siuit cū labore ⁊ possedit cū aōre amittit cū dolore. O quanta hec relinquere ē diuitiꝰ angustia ⁊ tamē nil pñt ferre secū. Nā sicut nil intulim⁹ i hunc mundū. ita nil auferemus. ſz cū Job dicere cogemur Nudus egressus suz de vtero mris mee ⁊ nud⁹ reuertar illuc. i. in terrā. ¶ Tertio spoliat hōriꝰ ⁊ scli dignitatiꝰ q̄s qui cupierūt amarius ab eis separantur. Dis eīm potentat⁹ breuis vita. quoꝝ gl'ia stercus fit ⁊ vermis Ita q̄ ipi cōqueri possunt illud Job. xvi. Ego ille quondā opulent⁹ repente ⁊ tritus suz Et ecē dem. xix. Spoliauit me gl'ia mea ⁊ abstulit coronaz de capite meo. destruxit me vndiq; ⁊ pereo zē Nam vere ⁊ pitur q̄ licet O mia cesar hz q̄ gl'ia cesaris esse Desinit. ⁊ tumul⁹ vir erit octo pedū. Et sicut diximus de diuitiꝰ ⁊ honoriꝰ. ita ⁊ de ceteris fortūe bonis cogitandū. Fiat hic descēsus ad oēs fortune bonis florentes vt reptur in pleriſq; libris. Videat ꝶ ad pticularia descēdens. vbi hector. vbi iuli⁹. vbi alexander potētissim⁹. Vbi iudas machabe⁹. ⁊ sampson fortis viriꝰ. vbi cresus ditissimus. absolō pulcherrimus. salomō sapientissim⁹. ⁊ oīs oīm magnorū chorus. Et certe erit videre oīm bona morte conclusa. Que vtiq; tanto amisere acerbi⁹ quo ea dilexere amplius Mors etiā aufert cōsanguineos ⁊ amicos. quos tāto durius ē deserere: q̄ quis inordiatius dilexerit illos. Hinc quidā Charoꝝ tristis discessus tristior istis. Corpis ⁊ aīe. tristissimus a deitate.

Postremo vt nullū derelinquat hōi mors solamen pnat oibus rebus mūdi Nā in ipsa ⁊ ptpam oia que in mundo sunt relinquūtur. vndeꝝ hoīe moriēte mori illi dicitur totus mūdus. O q̄ varij ibi succedūt cogitatus. quantus dolor ibi mētis: Est eīm cogitatio quadruplex vt quadruplex ventus scz

Doloris		Carnis
amoris		carorum.
timoris	respectu	iudicij.
spei		sanitatis.

Pensent hec mūdi amatores ⁊ cōcupiscentiaꝝ suarū executores ⁊ relinquant iā voluntarij qd̄ morte cogentur relinquere vel inuiti Et si nolint pperi mortē dirā abscindant nūc mundialem cōcupiam ne tunc clamare habeant O mors q̄ amara est memoria tua hōi habenti pacem in substātia sua O ia eīm cū arbore cadūt.

¶ De tertio in morte angustiante . §. ij.

Tertium plurimū hominem in morte angustans est Pauor multiplicis rei timore se iminētis. Tunc enim multa cōcurrunt q̄ eriam hoīem virtuosissimū pauidum reddere possunt. Habet eīm quisq; timere nō soluz malus. sed et electus quibus tāto erit timor acrior quāto retributio vicinior. Et hoc

Defcūs ⁊ pctā q̄ ⁊ isim⁹ In mlt⁊ offēdim⁹ oēs
mlta latere pñt in ⁊ scia q̄ nō scia⁹. nihil mihi cō
q̄dā pctā gūiora sūt q̄z putam⁹ (sci⁹ sū zē.
qz eoꝝ remissionē p grām ignoramus
Impura opa nrā sciam⁹ vt pānū mēstruate
nihil tpis supeē noscim⁹. nō eīm vltra tps
mlta horrēda vtz ifra videbim⁹ An vera contritio sit nescimus.

Cūcta latēt. grauia. deleta. ipura. sup nil.

Et ob hec Grego. dixit Q⁊ tunc marie etiam iusti p⁊timescere habent quādo ad soluendū humane conditiōis debitū venientē districto iudice se ꝓpinq̄re cernunt. Coram quo nec hoc sine aliquo reatu est quod laudabiliter gessimus si remota pietate iudicemur. Unde ait. Ue laudabili vite hominū si remota pie⁊tate iudicetur. quādo. vñ. añ oculos iudicis placere suspicatur inde obruiť. Et ob hmōi etiam qui⁊q; sanctissimi vt patet in legēdis timuerūt. Q⁊ si iusti sic ⁊timescunt. quid cordis putas tunc peccatores habebunt. O hic iam egrediatur ⁊ templatoris anima vt cōtempletur q̄d tunc ager peccatrix anima cum incipit carnis vinculis absolui. attendat q̄z tunc amaro terrore cōcutitur. quantis mordacis cōsciētie stimulis laceratur. Tunc eīm vt Damianus ille ait tunc recolit vetita q̄ cōmisit. Videt mandata que negligenter implere cōtempsit. tunc dolet indulta penitentie tempora sese inaniter percepisse. plorat immobilez districte vltionis articulum ineuitabilez imminere. Manere satagit. ire cōpellitur. recuperare vult perdita non auditur. Tunc post terga respiciens totiꝰ transacte vite cursum velut vnū breuissimū reputat itineris passum. ante se oculos diriges videt infinite pbennitatis restare seculum. Tunc iraq; plorat neglectum salutē: deflet amissam felicitatem. erubescit quia propter illā substantiā que vermibꝰ erat obnoxia illam neglexit que chorīs angelicis erat inferenda. O si tunc residuum penitentie tempus meruisset q̄z dure cōuersationis iter arriperet. quātis se deuotionū vinculis innodaret Patet hoc ex multꝭ exemplis in exemplorum libris Cur igitur cur oro iā negligim⁹ quod tunc tam votiue cuptarem⁹ Tunc mallemus habere momentū tpis q̄z multas voluptates seculi transeuntis. Hoc igitur nūc attendam⁹ scientes q̄ Nunc locus est flendi locus est pctā luēdi Postea gaudebunt q̄ nunc sua crimina fleruntur. Et valde verendum ne qui nunc hic negligit. hoc tunc accipere nō poterit. Nimis enim difficile est ab assuetis recedere. non tamen deo impossibile. Nam dei misericordie ait leo nec mēsuras ponere possumus. nec tpa diffinire. apud quē nullas cōuersio patiť moras. vt dicit Augusti. Cautius tamen ⁊ tutius peccator agit qui nunc penitet Nā plerunq; iuxta August.

pctōr hac aiaduersione pcutitur vt moriens obliuiſ/
cat ſui q̄ dū viueret oblit⁹ ē dei Jam igit timeam⁹ ne
tunc timeamus. Nota bñ

B De quarto in morte anguſtiāte §. iij.

QUartus anguſtans ē dolor acerbiſſime paſſi
onis Tūc ei ſolent tā varia ⁊ currere morbo/
rum gña ⁊ ſic occupare mēbra ſingula vt pl'es qñq̄
ſint morbi vt vincē. ōt q̄ mēbra Ulū ⁊ dolores irruūt
tā intenſi vt vires eneruēt ſōnum auferāt q̄rē impe
diant aiīm iquietēt ſenſus oēs ¦ cxturbent. appetitū
deſtituāt obtundāt meōriā obnubilēt intellcm Tā
ta ei ait greg⁹. ē ibi vis doloris q̄ vir alibi poſſet ferre
ri ipetus cogitatōis Quod velim attēderēt q̄ in fine
penitere ſperāt Qō liez nō ſit impoſſibile tñ valde dif
ficile Quōci tūc q̄ ſp|mala egerūt ſe ⁊ uertēt vbi p̄ do
loze fere iuſti deficiūt. dic ps ¦ Non ē i morte q̄ meōr
ſit tui. Tē eīm tam acriter ipugnat tā increzabiliter
⁊ tinuat donec hoiez expugnet ⁊ pſternat In q̄ pſtra
cīōe q̄tū dolorē ingerat non facile explicari pt Ita
q̄ vere dcīm ſit oīm terribiliū rerū. terribiliſſima res
ſit mors Ubi ſciendum q̄ non in oīb⁹ eq̄ ē h⁹ dolor
aut ſaltez non apparet equal'ā ſuſtia vtz de i ſcio mo
rientib⁹ aut dormiēdo vel alīs modis facillimis de
cedentibus decapitatis aut ad diuina raptis ſicut
Aug⁹. de citate dei. riij. c. vi declarat Ita q̄ plerūq̄z
plures dolorē maiorē ſuſtinēt non moriētes q̄ dece/
dētes Et grauiꝰ vite penalitates ferre q̄ vitā termia
re Et grauiꝰ paſſi ſunt multi ⁊ feſſores q̄ aliq̄ marti
res Eſt tñ in oīb⁹ dolor vel aī. vl'in. vel poſt ſaltem
exceſſiuus. Hec de dolore paſſiōis dcā ſufficiant

De quinto paragraphus. iiij.

C DOſtremū ⁊ vltimū ⁊ certe maximū anguſtiaz
mortis oſtendēs ē Aſpectus horrifice viſionis
Tūc eīm pl'a videēda moriturō cōcurrūt q̄ valde men
tem e⁹ anguſtiāt Nā vt a ſenſibilib⁹ inchoem⁹ dum
iacet inter medias acies belli euerſos oculos plerun
q̄z ad circūſtantes amicos ⁊ conſanguineos regirat:
q̄s q̄ñq̄z magis videt ſollicitari de ei⁹ lana q̄z aia. vñ
oritur ⁊ magna anguſtia mētis Hec de aſpcū exter
no. Deinde vbi foris obtenebrat viſus. mēs acuitur
intus Juxta petrū Damianū aī mētis oculos aſſūt
ei oia geſta ſil' ⁊ verba. nec etiā deſunt ipa minuta co
gitata q̄ videre eſt ſūma anguſtia in cōſcia mala.
Adeſt ptrea iuxta eūdem horrēda demonū ꝓba. Il/
linc vir⁹ angelica Nā demonē aſſiſtere morientibus
cōis eſt ſentētia doctorū. vñ ait Bernar. Oſtiū noſtr
maligni ſpūs obſidet ⁊ aduentū noſtr ille horrēde ef
figies pſtolant. ⁊ iō formido erire ⁊ in ipo ⁊ tremiſco
portus ingreſſu. dū nō cōfido aſſistere ppe q̄ ercipiat
ereuntē ⁊ ſolus pt eruere. Demones eīm cū ſint calli
diſſimi ſciētes hōis mortē terminū eſſe merēdi ac de
merēdi noſcētes q: modicū tps habent. ⁊ ſi hoiez ea
hora pdiderint: nō eum vltra recupare valebūt acri⁹
inſeuiūt. pterui⁹ infeſtāt De angelo⁹ aſſiſtentia
nulli eſt dubiū. q̄ credit eos ad hoīm deputatos cuſ/
todiā q̄ vel tunc benemeritos defendē t vel malemeri
tos in manu tēptatoris derelinquēt Et ve nob miſe/
ris ſi dereliti fuerim⁹ ab eis. Nā mor vbi eis dereli/
cti fuerim⁹ traditi ſum⁹ in man⁹ gladij ptes vulpiuz
erim⁹. Aiūt postremo ⁊ allegāt ad hoc Innocēt.
q̄ tā bon⁹ q̄z mal⁹ añq̄z aia ei⁹ egrediet de corpe vide
būt ſibi appntem dominū ieſū. Que viſio ſicut iuſt
erit delectabilis. ſta intolerabilis malis. qō etiā pleri
q̄z magni ſecū ſentiunt Jacob. tñ carth. videt diſſen
tire huic positiōi. Sed nolum⁹ dicere pl'a Brūs fu⁹
quē cū venerit dñs inuenerit vigilantē. Sed ad nrā
regrediamur Et hīs breuiter tact meditet mēs pia
quanta ſit anguſtia mortis quā nō ſolū ppeciuntur
mali. ſed etiā viri ſancti ⁊ iuſti Et quidē q̄ñq̄z pl⁹ iuſ/
ti cruciātur q̄z mali. Et hoc ſm Greg. vt p illū pauo
rem purgētur ne p minutiſſimis alīs culpis ad pur
gatoriū trahant vt pbatur exēplis. Reuocētur h
ad mentem exempla de vitis patrū de hilarione Aga
tone ⁊ ſic de alīs que nō ponimus quia lectorē nrm
illius libri ſtudioſum eſſe volumus. Nā abbas aga/
ton poſt tres dies agonis interrogatus ſi timeret re/
ſpondit Et vere quia homo ſum ⁊ neſcio ſi opa pla
cuerūt. Item de Euſebio quod ſcribit Cyrillus tē
Si ergo mortis tpe ſic timuerunt ſancti. quid nos
ꝗgemus miſeri. Quid facient tabule ſi ſic tremūt co/
lumne. Aut quomodo arbuſta īmobilia ſtabunt ſi
huius panoris turbine ⁊ celi quatiūtur O igitur nūc
cum ſanctis timeamus ne tūc timeam⁹ Et hic no
ta q̄ tam etſi oīnibus mors hec ſit metuenda. mul/
to tamen amplius eſt malis q̄z bonis expauescenda
Beata eīm ⁊ bona eſt mors iuſta. ſed mala ⁊ miſera
malorum. īmo mors peccatorum peſſima. Et vere
mala i mūdi amiſſione. peior in carnis ſeparatione.
ſed peſſima in duplici vermis ⁊ ignis cōtritōe et q̄ō
omnium peſſimū eſt in diuine cōtemplationis pua/
tione

De mortem ſubſequentibus Capl'm. ſeptimuz

D IAm nūc de cōſequētibus vel ſubſequē/
1 tibus poſt mortē videamus. nō eīm mi/
nus ſunt ad duras mentes cōpungēdas
efficacia ſi intente fuerint iudicata. Et
ſunt

Carnē. res. aiam. poſcūt. iudex. perit ⁊ ſic

Unū poſt mortem ſubſequens eſt Carnis vel cor
poris vilitas ⁊ abiectio Nam anima vbi abceſſit cor
pus tanq̄z putridum cadaver omnibus horrori eſt.
Et cuius erat in vita gratiſſimus amplexus fit eius
vt Aug⁹. ait i morte horribil' aſpectus Ab oīb⁹ mor
abiicitur in terre corde recōdit Poſt quā abiectionē
reſoluitur in putrefactionē. Nā ſicut de putredine cō
cipitur ſic in eam reſoluitur. Deinde corrumpitur
a vermibus corroditur. Juxta illud Job dicēs:

hō pūtredo z filiꝰ hoīs putredo z vermis Ecci. v. hō cū
moriet hereditabit pentes bestias z vermes. Nā vt
aiūt. de cerebro pꝰ mortē buso nascitur de renib ser
pēs de ventre lumbrici de carne vermes. de ligua a/
scalab de pelletinea. de qb corrodit. z sit tādez resi/
duū in cinerē resolut iurta illud Job xxxiij. deficiet
ois caro sil z homo in cinerem reuertet. Reuertet ei
pulvis in terrā suā. Dicit ait bn. qd carni sic blādit
aia neglcā q vilius sterqliniū nullū Quid cīm fetidiꝰ
hūano cadaucre. qd horribiliꝰ mortuo hoīe Ulcere q
istud rite attenderet nō tam in ordinato amore car/
nē amaret. hinc cū heremita qdā de pulchritudie mu
lieris cēptabat vbi eā audiuit defūctā cucurrit ad tu
mulū vt videret qlis eēt eiꝰ amor z vbi absterst sa/
niez horruit eius visionē. Cū igit carnis voluptati sa
tisfacere qris hec ad mētem reducas ppēdēs qꝛ caro
quā nunc accuratis dapib pascis pꝰ scarlet vmi/
b. z fiet esca rodentiū q nūc delectabiliter sagiat iocū
ditate cibor. tāto vtiqz gutiorē exalatura putrefcā fe
torē quāto viuēs suauiorē habuit mollicie vtz i ml/
tis exemplis vt narrat damianus Hcōm pꝰ mor
tē ptigēs ymo plerūqz dū adhuc hō ē viuēs Est aico
rū p reb litigatio Nā moritur nihil secū aufert sicut
nascens attulit nihil Et sepe his sua relinqt qb ini/
micissimꝰ erat dū vineret a qb nullū pꝰ mortez auri
lium recipiet Q qz stulte agit q neglecta aia p rb te/
saurizat Tertiū subsequēs est āgelor p aia certa
tio Imo ipor demonū inter se altricatio Dic ōt
petrus damianus Jā vero pꝰ egressionē aie a corpe
quis estimare poterit qt armate in iqtū spūuz acies
in isidijs lateāt fremētes cunei feralib telis instructi
tūc obsideāt z ne trāsire libere possit aia velut milita
ri more pstipate legiones oppugnāt Prz cetā dictis
q bona hoīs moriētis diuidūt trib Nā caro dat ver/
mib res heredib aia malor demonib vt vulgo ōr
in vsib Dū moritur dines tres pcurrūt vbi lites De
mon vult aiam. carnem vermes. bona frēs Quar
tum subsequens ē corā iudice pnitatior pticular iu/
dicij exceptio z exainatio sntiatio z dānatio Nā vt
ōt dyoꝰ qzuis mors sit valde in se penalis z mtuēda
nullatenꝰ tū sic eēt expauescēda. nisi mor eā pcomi
tarēt duo nouissima. alia. lōge horribilioza scz pticu
lare iudiciū z formidolosa sntia penarū l purgatoria
rum aut infernalū Et ergo dicebat abbas helias.
Tres inqt res timeo Una qn aia egressura ē de cor
pore Alia qn sum occursurus deo. Tertia qn aduer/
sum me erit sntia pferēda Postremo subsequt ho/
minis post paucas exequias cū sonitu perpetua ob
liuio z perit quasi nō fuisset nā Quod fuit ē z cetrpit
articulo breuis hoe. Ergo quid prodest esse fuisse
fore Et qꝛ hic dicitur pꝰ exequas posset hic studiosus
habere psiderationes circa eas psiderādo quō z qre
fiūt quomodo fieri debēt Jteqz de suffragijs quibus
eos psequ hnt Que oia transimus. ad dispositorium
Nider z doctor scripta remittētes Doc in calce hor
tantes vt supioza crebriꝰ meditemur z indubie com
pungemur z in oē promouebimur bonū

De quibusdam exercitatorijs circa mortem pra/
cticis. Capitulum octauum.

Terū qn sunt durioza qdā corda que ex
meditabilib solis nō possunt pungi.
q tū in duricia pstiterint in nouissimo
erunt male hntia Ior cīm dur male ha
bebit in nouissimis Jōvt z isti aliquate
nus emolliātur. sūt assignāda qdā exercitia de mor/
te q vbi rite fuerint exercitata nō possunt nō mouere
quātūuis etiā durissima corda Et sunt ista q sequūt
notatu dignissima. Scz
crēpla efficacissiā de morte tractare audit
imagiez moriēt mētoclis ppōere h qi vidz mortē F
in se affcīm z disponē moriēt trāspōere sentit
Posset de singul fieri fmo pliriꝰ sed pnectimꝰ ex
ercitantib vñ pauca dicem de singulis Primū ita/
qz q auditis supiorib durꝰ pstiterit qꝛ crēpla plꝰ mo
uent qz verba Crēpla q de multis legūtur quō mul/
tos pnunterūt retractare dz de qb libros crēplorum
legat vbi inuenerit quō mortis meōria multos z va
rios cōpūrit Scdo qꝛ visus efficacius rē apphēdit G
amplꝰ mouet qz audit. ió homo dz sibi p imagines
pponere morientis: eā imaginarijs oculi intuendo
audiēdo z secū dialogisando quēadmodū diuina sa
pientia docuit discipulum in eterne sapie horologio:
quod plurimū cōfert si creditur Dyonisio carth. qui
etiā talē imaginē describit z loquentē cōquest iue in/
troducit Unde qui hanc practicā nosse volet illos li
bros legat. At qn nihil ita hōies p mouet nisi qn H
do affectū rei alicuiꝰ in se trāsformat z assumit Jōo
maxime pnunctionē inducit qn hō in se dispōez z af
fectū moriētis assumit Sic. s. se hndo. sic ō se cogitā
do qsi iam moriturꝰ eēt. sicut in Btūs vir doceť. Et
ita se illi se exercitauere. de quib clymachꝰ scribit q
etiā realiter obriguerunt z exinde mirabiliter pfece/
runt. Audiui de aliquib q hoc se mō exercitabāt et
mirā cōpunctionē sentiebāt. imo sic quidam se repo
nunt vesperi in lecto velut iam mortui in sepulchro.
Sed heu tpibus nostris hmōi exercitatio deseritur.
imo memorie vix admittitur Nolumꝰ cogitare hor/
renda. volumus nos exercitare in charitate diuina.
valde laudamꝰ sed certū est q vir sine timore potest
se homo cōseruare in ea Conqueritur desup in horo
logio sapientia. pstertim de religiosis refugientibus
huiusmodi exercitia Uerendū ne qui timet pruinā
irruat super eum nix
Qz homo disponere se debet ad mortem z qua I
Capitulum nonum. (re.

Dispone domui tue quia morieris tu et
nō viues. Isaie tricesimo octauo. Jam
de tertio principali scilicet de morien/

di arte z dispositōe videdum Sed qz multi multa su
p eo scripserunt. plurima dispositoria moriendi plu
res fecerūt paucis nos erpedia⁹. debem⁹ ãt ꝓ mul
ta studiose ad mortē nos disponere scz

Est suasūq ars. ē q bonū. factūqz necesse

¶ Primo qz b suadet i scripturis sacris vtz pserti
a dño Jesu in euangelio crebri⁹ monente Estote pa
ti Siliter a sanctis doctoribz vt aptissimū ē ¶ Se
cūdoqz b nosse est ars artiū z pstans artibz z libris
phoz q ars beua paucis erquirit z fere ab oibz ig
norat ¶ Tertio qz ē vtile z ꝛmodosū scire artē istā
magis ꝛferens q lapides pciosi z aurū elem Nã vbi
iam illa nil pdesse poterit hec si ꝛgnita fuerit potēs
potenter astabit z de timore iminēte ꝛsolãdo libera
bit Nam hanc artē q in vita didicit bñ ei erit i extre
mis Magis pderit soli⁹ h⁹ sciã q totius phie vana
ꝛgnitio vt dicitur In horologio sap. Qui sic illã erci
pit ille ab oi dcã ãgustia liber erit ¶ Quarto monere
nos dz exemplum z fem doctissimoz z scorum qui
huic scie studendo vigilãtissime i sudauerunt vt legit
in vita sprm de multis Arsenio Agathoē zc Et que
admodū vide⁹ in vere venerabili mgro iohãne gers.
q longe añ se disposuit z testamētū pegrini ꝛdidit
¶ Postremo qz hoc ē necessariū q mori bene vellet
Nã iurta bn. veniētē mortē nullus bñ z hilaris exce
pit nisi q se ad ipam dū viueret bonis ꝛoribz ppara
uit Et certe qz trãsitus iste ē periculosissim⁹ aut ad e
um secure transeūdū magna ai ppariatōe ē op⁹ Ob
hec itaqz z similia studiose huic arte inuigilare debe
m⁹ zad mortē nos disponere saraga⁹ Nã isipiēs ait
sen. pmo moriēdo mortē incipit. sz sapiens z vtuo
sus moriēdo mortē vincit Et qzqz oēs in cōi huic arti
studere debent q ꝛpe cū ōnes cōiter mori hñt. pcipue
em religiosi magis huic intendere hñt cū ad id eorum
vita tendit

De hac itaqz scia tria in sma videda Scz
ad mortē nos disponere debe⁹
q° eam veientē debe⁹ excipe vt possi⁹ p mortē
in ea pfite debe⁹ nos habere ad vitã attigere

R Quo z p q ad mortē nos disponere debe⁹. §. i.
Et primo itaqz notãdū Quot sunt quedã dispo
sitiua mortis remota scz.

Sis mēor. z viuēs. cōdēs. orãs. moriēsqz

¶ Primū dispositm est Sis memor idē q frequēs
mortis meditatio: est qdã optima ppariatio bonoz
multorum vtsup tactū ē introducta Crebro igitur
q bñ mori volet debet mortē cū eius circūstãtia z ã
gustia ad mētē reducere z q meli⁹ ei⁹ ãgustias euaē
re ē z tutius eã suscipere possz ppēdere z trutinare.
Nã euadere ē eã ipossibile Alterū dispositm ē. Vite
emendatio z in bona vita pseuerata Vñ ois q bene
z secure mori desiderat ita sp pure z custodite viuere
debet vt oi hora cū deus voluerit secure trãsire velit.
habens vitam in patientia z mortem in desiderio
Hinc Gerson ait. Viueris hic z nūc velud hic z nūc
moritur⁹ Vix em fieri pt vt q bñ viuerit male moria
tur Tertiū dispositim ē testamēti dispō iurta palle
gatū yf. disopne domui tue zc Et iurta illud Jacob
Justū ē vt aliquando disponã domui mee. Et si scla
ris fuerit testamentū externū cōdit. e⁹ cōditiōes i do
ctoribz reqrat. Spūalis aūt spūalia dispōat. quem
admodū Aug⁹ cōdidit Et gerson docet in testamen
to suo Cōdendo (vt de beatissimo August. prē nrō le
gitur) domū in patria in qua requiescat decedēs e vi
ta. Qui h⁹ testamēti practicã scire desiderat ille ger
sonicū testamētū z e⁹ corã iusticie tribunali appellati
onē legat ¶ Quartū est frequēs z sedula p bona mor
te orō vt sic sibi faciat aicos in patria dū oēs cū relin
quent in terra. vt scz nūc orōnem fundat ad iudicem
ipm xpm Ad mrem mie mariam Ad angelū ppriū
Michaelē pserti z ceteros scos pcipuos put gers
z nider tradūt orōnes. ¶ Postremū z singulare dis
positiuū ē quotidie mūdo mori. Vnic Bonauētura
nō Dū viuis in carne morere mūdo vt post viuas deo
Qui ita hic mortu⁹ fuerit secur⁹ moriet. tūc em scōz
Greg. nō timebit facere qd se nouerit bene didicisse.
Hec de pparamentis remotis

¶ De pparamentis vicinioribz . §. ij.

S Unt pterea alia ppamenta magis vicina qui z
bus se homo disponere pserti bz iam in lan
guore z morte vicia Scz

Dit patiēs. lynēs. socians. sacrãqz cōsiãs.

¶ Primū est languoris z infirmitatis mortal' pati
ens susceptio fm qd nepoti suo scripsit Aug⁹ Si de
um diligis qd facit de⁹ diligis Flagellū dei sustines.
tussi laboras. pulmōe deficis zc. multimō morboruz
gne afficeris Sed ad hec si oculū habes dei dōa sur.
flagellū dei ne cōtenas. sed flagellat⁹ dic deo grãs Nō
em murmurãdo sanaberis. imo oio ōbilitaber qui
cōtra deū prem medicū te opponis zc Nam patiens
morbi toleratio grãdis ē ai purgatio z p peris sat fa
ctio ¶ Notet itaqz hic sibi quisqz q valet p pacia
¶ Alterz est rerz mūdialiū z inutiliū exclusio vt pos
set sibi vacare z deo. quēadmodū legit de brō Aug⁹.
q nullū ad se intrare p aliquot dies sinebat. Et sicut
ipse suasit nepoti suo vt ceteris spretis daret se deo
ꝛuerteret se ad pierem respiciendo xpi imaginem. p
vt pulchre ibi scribit ¶ Tertiū est de bono socio tē
assistente puisio. vt scz talem sibi ante morbum eli
gat qui tunc fidelit sibi assistat cū opus fuerit z vbi
res p salute agit Scribūt aūt multi scz Gers. nider
z modernus qdã Ancelm⁹ q h⁹ assistentis officium
erit auisare infirmum per qualdã certas
Exhortationes. Interrogationes. Obseruatōes. De
quibus multi plire satis scripserunt. pserti Gers
in ope suo triptito Et socius ei⁹ Joan. Nider in suo

mortis dispositorio Et alij plerique in tractatul' diuersis de arte moriendi ꝓfectis Exhortationes fiet ad habendā paciam z deiformē voluntatē Ad intēden' dū saluti sue ad grārū actionē Similiter plēs sunt inē rogationes scilicet iste

M Sūt querēda tibi credis. doleas. fatearis. Proponis. nisi p xpm. si grat⁹. amas. des

¶ Sicut etiā sunt q̄dā obseruatiōes q̄s soci⁹ hrē ō bet vt sez attendat ne sñ sacris moriat. Qz bñdicta aq̄ crebri⁹ aspgatur. Crucifixi imago repñtetur Sacra lectio legat. ne ab amicis nimiū infestet. ne spes nimia vite det Sufficiat tergisse hoc āmonētes vt de tali socio sibi quisq̄ puideat q̄ hec sibi fideliē assistens agat ¶ Quartū dispositiuū est Sacrōz ecclīasticoz deuota susceptio Et primū sollicitari hz de penitētia. deide de Eucharistia. tandē de vncīōe extrema De quib⁹ singulis pulchre adhortat Aug. in epla vbis. ¶ Postremo tunc moritur⁹ sollicite hz attendere vt cōstans pmaneat in fide catholica. Et nō se deijci pmittat p diaboli tēptamenta. Hinc pulchre docet Aug⁹ vbis q̄ Virtutes theologicas dz actuare Quō videlz articulos fidei pfiteri quō spem sublenare z dilectiōis charitatē actuare. de q̄b⁹ legat ipse. Aut Nider in suo dispositorio Sūme etiā constans eē dz ne deijciat p diaboli tēptamenta Nā tūc maxime diabolus ipugnat Et pcertim p ista.

N Impaciens. nō spero. fidem. placeant. relenat spem.

¶ Pria qua ipugnat tēratio est Impacia Ad quaz hō ē dispositⁿ pp dolorē infirmitatis. q̄ si admissa fuerit signū est ipfecte charitatis. Nā vt Hieroni⁹. ait q̄ cū dolore egritudinē suscipit signuz est q̄ ōū sufficienter nō diligit. Studeat ergo se hic hō pmunire z q̄ paciam iducunt cogitare z dicere cū August. O pie iesu hic seca hic vre vt ineternū pcas Secūda est desperatio qualis Eusebiū discipulū Hieroni. tēptauit. Sed cōtra hāc hō dei miaz z pietatē opponet tēptatori dicēs Qz infinities ē dei pietas maior q̄z oīs nrā iniquitas sciēs q̄ illa hora nō pt graui⁹ deū offēdere q̄z de eius mia desperare Et vt viril'r possit resistere in vita dz sibi remedia ꝗ tētationē puidere Tertia ē de fide. de q̄ marie ipugnāt sciētes qm̄ ē fūdam̄tuz salutis Quo ꝗ hō symbolū sepe repetere dz z diabolū cōtēnere z nō cū eo disceptare vel facere sibi legi scripturas marie euāgelia Quidā dom⁹ nrē pozpetūt capiti suo in hora sui eritus supponi euāgelia vt in fide illoz in pace obdormiret. vtz in exemplis

¶ Quarta ē de suūpius ꝓplacētia q̄ marie deuotos ipugnat q̄ valde ē timēda z mēs in fundo humilitatis pfundāda Postremo tēptat de spe recōualescētie. vt sic hōiem retrahat ne se dispōat q̄ cōtra hō marie morti se p dcā dispōere dz vt secure eā ercipiat. Hec de dispositiuis

¶ Ad quorū instar moriturus se disponere dz. §. 3⁹

N Ota q̄z tertio circa hāc pparationē qm̄ ica vis oīs cōsistit Qz fm quorūdaz similitudinē ad morte ercipiendā nos ppare debem⁹. s. fm hoz formaz.

Presto velut mercās. dux reddēs. spōsaq̄

¶ Hoc ē p⁹ ad mortē pati dēm⁹ eē sicut (funus. puidi mercatores q̄ ppant merces ad nūdinas pfecturi Et velut prudētes economi q̄ puidēt sibi neccāria z sue familie. Uñ z in messe mane surgūt. instāt' colligūt: nec añ nocte dimittūt. Sic etiā q̄sq̄ fidel' sibi manipulos z merces meritoz colligere dz. nā Qō si sibi q̄sq̄ serit hoc sibi messis erit. Prouer. x. Qui congregat in messe sapiēs est. Qui āt stertit in estate filius ē ꝓfusiōis. hic dñs monet Math. vi. Thezaurisate vob z ē ¶ Secūdo pati esse dēm⁹ ad mortē sic ducesz strēnui bellatores ad pugnā Nā lz oīs nrā vita sit ingis q̄dā militia. in morte tñ acutior instar pugna. vbi etiā res agitur p aīa. post quā nō restat alia Simus ergo illoz more pati. castra muniendo. arma pando. z adiutores cōquirēdo Sic cm̄ poterim⁹ triumphare. Et ob hāc pugnā puta dcm̄ Nemēto bellī ¶ Tertio velut reddituarij dño rōnē posituri de receptis bōis dm̄ sui. de seruitijs omissis z trālgressionib⁹ admissis. cetera q̄z rez abusu. Tales hi p̄ sollicitudine indesinētius cogitāt. scribūt. ꝓputāt. ne in die reddēde rōnis cōfundamur. Sic z nos sollicit⁹ agamus. tūc z nos audire bēm⁹ illud Auē. xvi. Reddite rōnem Tūc hō ille nobilis rediens poner rōnem nobiscū. Quā vt tūc bñfacere possim⁹ euāgelici villici cautelā sectari dēm⁹ aīcos nobis facēdo. iurta q̄ dñs hortatur ¶ Quarto pati eē dēmus sic spōse ad nuptias pfecture q̄ se parāt z exornāt vt placeāt spōso. Hinc Apo. xix. Venerūt nuptie agni z vxor eius ppauit se. vñ Math. xxv. Venit sponsus z q̄ parate erant intrauerūt cū eo ad nuptias. O pati simus ne excludamur ¶ Postremo sicut dñs ait pati eē dēm⁹ sicut serui dñm suū expectātes Iurta illud Auē. xij. Sint lūbi zē. Ubi monet declinare mala agere bōa. Et sic sollicite dñm expectare. patis p̄mia pollicens. Impatis pīcula indicēs Hoz itaq̄ instar nos disponam⁹ vt sic secure mortē ercipiam⁹ z dñ̄ monitionē ipleamus dicētis. Estote pati q̄z q̄ hora nō putatis filij⁹ hois veniet.

¶ De affectu z desiderio mortē ercipiēdi Cap. x.

Hunc de altero p̄ncipali videndū quō. s. z q̄li affcū mortē venientē vel vēturam ercipiem⁹ z expectabim⁹ Nā ait Aug⁹ z Nider hic grandē vim ꝓstare: vt sciz se bēat hō bñ in afficiēdo vel mortē in extremēdo. Et inuenim⁹ h̄ tripl'r morituros diuersos Nam q̄dā

Valde male timēt mortē apte mali
Rōnabl'r timēt mortē vt boni
Nil vel modicū pauēt eam pfecti vel pueri.

¶ Primi q̄ male mortē timēt z male supuiuere de/

siderāt sunt vel increduli. affectione scl'i irretiti. aptemali. Quibꝫ oibꝫ mors occurrit angustiosa ⁊ horribilis. Et q̄ sic mortē timꝫ grauiter peccare pt. qꝫ signū est q̄ pfert bōa scl'i bonis regni ¶ Secūdo sunt aliq̄ q̄ ronabiliter mortē timēt ⁊ licitꝫ mōis refugiūt ⁊ deum p̄ productioī vita orāt ob cās infra iā notādas

Vt satagas. meritū āplifices plis. cupe vi

¶ Prio diuꝫ viuere exoptāt vt plenꝫ satꝫfaci (tā. ant. Nō ei p̄sumunt q̄ digne ꝓsumauerint q̄ in corpore agere debuerūt. nec q̄ sufficiēter p̄ pctis pñiaꝫ egerūt. Videt ār mortē auferre tpe locū ⁊ instrumenta penitēdi. Et q̄ hic poterit breuiter ⁊ leuiter satꝫfacere q̄ lōgo post purgatorio hꝫ luere Scō vt diuitis viuēdo meritū āplificēt resarciārqꝫ plenꝫ neglecta ⁊ gl'iam suscipiant āpliorē. Hꝫ beu crebrꝫ q̄ maior ē erate maior est ⁊ inīqtate ¶ Tertio vt p̄ bōa natura ⁊ grē cōcessa alīs adhuc p̄desse pñt vt dicit de ezechia ⁊ paulo necāriū erat manere ⁊c

Nota documēta . §. i.

Ex quibꝫ Nider h̄ elicit documēta Primū q̄ nec rōne senectutis nec penalitatis nec fiēde vtilitatis absolute ⁊ de coī cursu eligēda ē mors Ptꝫ istō documentū. qꝫ p̄manere in vita bñ viuēdo docꝫ scriptura q̄ lōgitudinē dierum iustis p̄mittit ⁊ ꝓmēdat Exempla Nā scīs orātibꝫ ē negatū. vtꝫ de helia Jona ⁊c ijs. Natura q̄ fructū imaturꝫ horret. ⁊ eē sp̄ appetit Quare nullꝫ mortē nimiū desiderare absolute dꝫ. Nec pp̄ aliquā tribulationē sibi inferre manꝫ qō ē horrēdissimū facinꝫ vtꝫ ex dcis. Hꝫ dꝫ p̄ quare. vñ Aug. in vlrio vite medicos admisit. dcm̄ ē aūt absolute. qꝫ ꝓditionalr lꝫ. Et de cōi cursu qꝫ reuelatꝫ licꝫ vt de Joan. euāg. ⁊ alīs scīs Reliq̄ documēta sē breuiter ista. Alterꝫ q̄ conādū ē studio ⁊ arte vitā plōgare. vitādo q̄ irrōnablr pñt vitā abbreuiare. maxime his qui alīs pñt prodesse Tertiū q̄ sit magnū bñficiuꝫ ercepisse tpe pñie lōgū. ḡre valde sup̄ eo regratiā dū Nā in iuuēcute ē ignorātia magꝫ. passiōes effrenes erpientia nulla. ⁊ p̄ ꝓnīs q̄ iuuenes moriūr mlꝫ bōis q̄ senes pñt p̄uanr Quartū q̄ infirmi nōnll'i peccāt q̄ medicos admittere nolūt ꝗ scripturā dicentē Altissimus de terra ⁊c. ⁊ Ecc̄s. xviij. Aī languorē adhibe medicinā. Et si btā Agata rēnuit. hoc fuit ait tho. qꝫ a dño certificata fuit. ¶ Quintū q̄ fuꝫ dei nō er oī occasione p̄ rpo se morti erponere dꝫ. sꝫ oportūe pro loco tpe ⁊ pfcū Alioqn sibi vitaꝫ abbreuiaret. ⁊ dñs fugere docuit Hec Nider. ¶ Tertia dria est qꝫ aliqui nihil vel modicū timēt mortē saltē fm rōnē qō dꝫ pp̄ appetitū sensitiū Et de hoꝫ nūero sūt pueri katui et viri scī pfcī vt martires bonū testimoniū ꝓscie hñtes Hꝫ ⁊ q̄dā pauꝫes nulli rei p̄ amorē inherētes. sꝫ ⁊ q̄dā cupidi hōris ⁊ audaces. vt scribit Alymachꝫ dicēs Nō h̄ cē vsqꝫ q̄qꝫ bonū. qꝫ p̄ sūptuosū suadēs vt se hō discutiat plenarie nec p̄sumat nec securꝫ sit incōsulte Notēt hic erīm de ī morte ridēte pp̄ arrogantiā. vnō

Q

Guissimis penis fuit addictꝫ. Optim' ḡ ē cū metu pit ⁊ gaudio cū pauore ⁊ desiderio mortē excipe vt paulus ⁊ alij Ita tñ q̄ desiderū dꝫ p̄ualere q̄ libēt ⁊ desiderāt cū oꝫ mori velit Ad qō valet mlr'tiplr iductiꝫ. s.

Vult deꝫ. ē sopꝫ mala ōfert fert bōa finis

Primū est ad dei volūtatē ꝓformitas. qꝫ. s. id deum velle videt cui se ꝓformare hñt Apte cū apte ꝓditionalr cū de ea sunt incerti. hic Aug. Qui deū diligit qō facit deꝫ diligit vñ ⁊ illiꝫ volūtati se subdit Et q̄ sic ꝓformis dei volūtati suscipit mortē. ille ⁊ penales angustias leuiꝫ sustinet. pacē ꝓscie hꝫ. hic purgatꝫ ⁊ post ḡnditer remūeratur Alterū est mortēdi necitas. velimꝫ eīm nolimꝫ mori hēmꝫ. Aū sit itaqꝫ tāta nobis mortēdi necitas de necitate virtutē faciamꝫ vt dū natura tributū p̄soluimꝫ apud deū meritū acq̄ramus. Tertū ē ergo q̄ moriemur. cur ergo murmuramus Prorsus ei iuxta senecā. Eadē stulticia videt dolere qꝫ nō vixeris aīq̄ ipe vixisti q̄lis ē. qꝫ nō viues pꝫ q̄ viuere desines ¶ Tertiū est pp̄ qō mors nō solū libēter. sꝫ ⁊ ercipiēda ē gaudent. qꝫ oia mala aufert ⁊ aīmā iusti liberat ex eis Aufert eīm in gñe ea pp̄ q̄ iusti migrare optāt ex hac vita

timorem transgressionis
Hcꝫ dolorē afflictionis.
feruorem emulationis.

Prio tiorē transgressionis q̄ ꝓtinue sollicitat aiam viri iusti. iuxta illō Roma. vij. Scio q̄ in me nō habitat bonū ⁊c. vñ exclamat Infelix ego hō ⁊c Et ergo ōꝫ Ecc̄s. vij. Melior ē dies mortꝫ die ntitatꝫ. i. certior ait Hiero. Infinita sūt pricula int q̄ ābulaꝫ Quid nos inter demonū laq̄os hōim gladios carnis morꝫ illicitos remanere delectat. Cur eīm ait Ber. vitam istā tāto affcū desideramꝫ: in q̄ q̄to lōgiꝫ viuimꝫ amplius molestamur ⁊ peccamꝫ. Cupiamus ḡ dissolui cū aplo dicamꝫ Infelix ego hō. ⁊c. Alterꝫ qō auferr ē dolor afflictionis. Innūera eīm sūt infirmitatis sollicitudis. anricratis tedia q̄ etiā adeo fatigāt vt etiā pfcī magis mori velint q̄qꝫ viuere. vñ Thob. Expedit mihi magis mori q̄qꝫ viuere Et aplꝫ. ij. Cho. i. Supmodū grauati sumꝫ sup̄ virtutē ita vt tederet etiaꝫ viuere Si sic grauātur arietes q̄d ouēs? Tertiū pp̄ qō iusti mortē optāt. ⁊ qō p̄ mortē auferr ē Feruor emulatiōis Cōsiderātes nāqꝫ viri scī ōnia q̄ sub sole gerūr peꝫ agi petā multiplicari vitatē occultari ⁊c. rabescūt in se ⁊ mori petūt. vt pꝫ de matarbia q̄ dixit Ue mihi vt q̄d natꝫ sū videre cōtritionē pplī mei. Sic ⁊ de Hieremia ⁊ helia. hic ecc̄s. iiij Vidi calūnias ⁊c. ⁊ laudaui magꝫ mortuos q̄qꝫ viuēntes Quartū pp̄ qō mors ōsiōrāda qꝫ plīma ꝓferbona. hic ad Philr. i. Mihi viuere xp̄s ē ⁊ mo. ⁊c Sane pfcis ē mori lucꝫ qꝫ ō laboꝫe trāseūt ad req̄ē. ō vilitate ad gl'iaꝫ. ō pauꝫtate ad regnū ō morte ad vitā Bernar. Veniet mors sꝫ somnus erit electis dei ia

nūa vite initiū ffrigerij scala ascēsionis ī celū Uñ su per illo ꝓbo eccl. xli. O mors bonū ē iuditiū tuū rē. ḋdam sic dicit Scis ꝓfcō bonū ē iuditiū mortis qr il lis nō aliud est nisi exit⁹ a carcere. finis critij laboruz ⁊ summario ad portū applicatio pegrinatōis ēmin⁹ guissimi oneris depositio de domo ruinosa liberatō reditus ad patriaz ingressus ad vitaz ¶ Postremo ideo mors libēē excipiēda qr est finis oim ꝓducēs ad finē destinatū Q; si singla boetio teste fditu suo gau dent fpetāt qz ꝓrios q̄z recursus q̄z nos libenē ad ta lem debem⁹ ꝓperare finē ad ꝓparatū sez fgnum Naz nō pt quis ait grego. nisi morte inēposita trāsire ad regnuz vñ debe⁹ eā suscipere velud nūtiū vocātē ad glē brauiū Ob hec ita qz ⁊ similia debem⁹ libēē ymo ⁊ gaudēter excipe mortis iudicia Et ꝗ velut spōsa cō iūgēda spōso velut intēse ḋḋpiā desiderans fruitur⁹ desiderato Dic bon⁹ religiosus sic debet viuere q̄ sp desideret si dei volūtas eēt mori

De modo moriendi ¶ Ca. ri.

Impostrēo videdū de modo moriēdi q̄mō sez mori debem⁹ Et breuiter dici⁹ q̄ ille mo riendi mod⁹ ē melior ḋ chrō ⁊ formior ē Q⁹ oīs actio Imo ⁊ mortis passio nrā ē instructio Uñ ḋ bñ mo ri voluerit illas ⁊ditiōes q̄s chrūs moriēdo habuit te nere debet Et sunt hee

Orās. clamauit. flet cōmēdās aiam dat

¶ Primū ē qr moriturus in cruce orauit ꝓ se ꝓ alij⁹ ⁊ ĩimicis Nā dicitur orasse ꝑs illos deus meus fspice ⁊ octo sequētes vsqz ad illum ꝓsiculū In manus tu as rē Sic ⁊ btūs aug⁹. in extremis septē ꝑs pñiales ēbrius ruiando orauit ⁊ in extremis orare suadet di cens Omnib⁹ expletis orō tibi necessaria ē Uñ ⁊ pl ēberrimā orōnem formauit desup vtz Quoꝝ exēplo ⁊ nos orare debe⁹ aut saltē corā nob orōes. a gerson. ⁊ alij⁹ editas legi faciam⁹ ¶ Secō vt euāgelista ait Jesus voce maḡ clamauit Uñ ⁊ nos clamare fortē non voce sed corde debem⁹ Nā plus attēdit de⁹ cor dis desiderū q̄z clamorē intensuz. Uñ ⁊ b putam⁹ vt ḋdam ait clamare vt nō aliud sit nisi peccatoꝝ remis sionē fortiter desiderare ⁊ vitam intense aspirare fu turaz ¶ Tertio fleuit in cruce. apl'o teste Cū clamo re valido ⁊ lachrimis. cui⁹ ⁊ nos exemplum iscrātes plorare nō tam oculis carnis q̄z lacrimis cordis debe mus ꝓ penitēdo de oib⁹ pcīs Nesci⁹ em si vm q̄z ꝓ penituerim⁹ ¶ Quarto aiam pri ⁊ mēdauit dicens In man⁹ tuas rē Sic ⁊ ḋuis aiaz suam deo ⁊ mēda re debet ꝓbis cisdē Nā magne sūt efficacie iurta ger sonē Uñ ⁊ ipe vt scribit de se decreuit ea sepi⁹ dicere in vita vt ī morte haberet ea in ꝓmptu Ob ⁊ fri suo celestino suasit vltima verba sci Stephani his adiū genda censuit sez dñe iesu accipe spm meū Que etiā inprincipio fere ōnis opis vt q̄z eoꝝ legere ⁊ sueuit vt tunc rata ipa haberēt vt sup magt dicit ¶ Postrēo euāgelio teste dñs Jesus expirauit spm emisit aiaz pri tradidit Sic ⁊ christian⁹ oīs aiaz suam deo trade re debet volūtarie sez moriēdo in honorē dei ei⁹ volū tatē sue ⁊ formādo Qui sic se in moriēdo haberet ille de morte ad vitā trāsiret

¶ Titulus trrvi. De regione iuditiali ¶ Ca. i.

Memor esto iudicij Eccl. xxxviij.

Omēs em nos manifestari opz añ tri bunal chrīvt fferat vnusq̄sq̄ ꝓut gessit Ut dicit scē ad chor. v. Regio quitaz alterū nouissimorum ē Regio iudicialis ⁊ iudiciū finale Ad e⁹ ingressum pñt eadez incitare il la oia que supra de morte sunt adducta. Nā ⁊ h⁹ iudi cij meōria nō min⁹ q̄z mortis ē fructuosa. Nā ⁊ oim illorū effectuū illic meōratorū causatia si intente fue rit celebrata Nā hoc iudiciū multo terribili⁹ ē morte tpali. imo ⁊ penis inferni saltē ad tps ꝓut scūs Job dixit Quis mihi tribuat vt in inferno ꝓtegas me. et abscondas me donec ꝓtranseat furor tu⁹. Nam nec mors corpis multū vt aiūt esset expauescēda. nisi ꝓ ptere iudiciū ⁊ supplicia horribilissima subsequentia. Uñ colligere pt q̄ ei⁹ meōria nō sit min⁹ efficax ⁊ vir tuosa Quippe que etiā tiorem inducit hōiem in bono sollicitat. ⁊ nō solū a matris verūeriam a mimis qui busq̄z pcīs cohibet ⁊ omnia cōtēnere facit.

Sollicitat. timet. atz cauet. spnit. bōa pl'a

Nihil em eque vt multorū patrū sñta ē sollicitat ira in bono ope. quēadmodū si ḋs sp sollicitus fuerit ⁊ meōr se cūcta agere corā illo tremēdo iudice ⁊ de omni bus illi oportere rñdere Porro q̄z tū timorē generat abbas macharius nouit ḋ dixit. Cāra ē terribilitas diuini iudicij q̄ si quis digne ꝓpenderit ossa eius vir carni adherebūt Jurta illud A voce gem⁹ mei ad hesit os meū carni mee Et ergo Hiero. ait Quotēs diē illū cōsidero toto corpe cōtremisco. ¶ Tertiū quō etiā a mimis pcīs cohibet ex vita sprm pz. Ubi cum ḋdā senū iuuenē dissolute ridentem ⁊ sperisset dixit. Corā celo ⁊ terra rōnē reddem⁹ toti⁹ vite nrē ⁊ tu ri des quasi diceret. Si iudicij illius districtionē nosce res etiā a leuissimis pcīs te cohiberes ¶ Quō etiā ō nia mūdi docet spnere pulchre Hiero. docet in regu la dicēs. Qui iudiciū illud meditat. fatuissimū si appe tit ḋ q̄z de seculo ⁊ pōpis e⁹. Nā h⁹ si nō pretermitrat lectio. nil vane appetet in seculo Et ḡ ait grego Q; p̄ sentis tpis ita agenda ē leticia vt nūq̄z amaritudo se quentis iudicij recedat a meōria Nā sic optie refrena bitur oīs vana cōcupia ¶ Postremo ⁊ alia ⁊ pl'a bo na adducit. qr ad oēm virtutem oēq̄z bonuz incitat vt late declarari posset Et ergo patres in heremo be ne ꝓfecerūt qr hanc iudicij meōriam nūq̄z ꝑtermise runt ergo tā dira ⁊ dura egerunt. qr a verbo aspero in iudicio audiendo timuerunt ⁊ ꝑcauerūt Hic cre brius ad hāc meōriā subiectos ammonuerūt Uideā